

INTERVJU Z UDELEŽENCEM PRVE ZMAGOVITE ODPRAVE

K2 LETA 1954

VIKI GROŠELJ

Na povratku s K2 smo v Skarduju med čakanjem na letalo srečali manjšo italijansko odpravo. Njen cilj je bil Broad Peak. S seboj so imeli skupino izletnikov, ki naj bi jih spremljala do baze. Med pogovorom z vodjem odprave **Sergiom Martinijem** sem zvedel, da je med njimi tudi legendarni **Cirillo Floreanini**, udeleženec zmagovite odprave na K2 leta 1954.

Živahen mož, ki mu nikakor ne bi prisodil devetinseddesetih let, je rade volje pristal na kratek pogovor.

Gospod Floreanini, kako je prišlo do tega, da ste bili leta 1954 izbrani v moštvo?

Vodja **Ardito Desio** objavil razpis za odpravo na K2. Prijavili so se praktično vsi pomembnejši italijanski alpinisti tistega časa in po dolgotrajnih selekcijah, zdravniških pregledih in testiranjih motoričnih sposobnosti nas je na koncu ostala dvanajsterica. Bil sem edini iz vzhodnega dela Italije. Poleg **Gina Solde** in treh courtmayerskih vodnikov sta bila v ekipi še kasnejša zmagovalca gore **Lacedelli** iz Cortine in **Compagnoni** iz Cervinije. Najmlajši član odprave, star 24 let, je bil takrat še ne tako znani **Walter Bonatti**.

Kakšen je bil časovni potek odprave?

18. aprila smo z letalom iz Islamabada poleteli v Skardu, v nekaj dneh zbrali nosače in od tam peš krenili proti gori. Do Concordije je šlo vse po načrtih, tam pa je zapadel visok sneg. Zaradi slabe opreme in predvsem snežne slepote so nas zapustili praktično vsi nosači in deset dni smo čakali na nove. Šele 25. maja smo dosegli bazo.

In kako je potekalo delo na sami gori?

Značilnost dobrih dveh mesecev plezanja - vrh smo dosegli 67. dan po prihodu v bazo - je bilo zelo slabo vreme. Spominjam se le redkih lepih dnevov. Ponavadi je bilo ob jutrih lepo, popoldne pa je začelo snežiti.

Med višinskimi tabori smo si ponekod za prenos tovorov v višje predele pomagali z ročnimi žičnicami. Višinski nosači so nam bili v veliko pomoč.

Katero višino ste vi dosegli na gori?

Bil sem na Rami, 7800 metrov visoko. Morda bi prišel še višje, vendar sem imel na enem od sestopov hudo smolo. Zdrsnil sem in se po pobočjih valil več kot tristo metrov globoko. Še danes mi ni čisto jasno, kako se mi je uspelo ustaviti. Resnejših poškodb nisem imel, žal pa sem bil za nekaj časa izločen iz dela na gori.

Kako se spominjate dneva osvojitve vrha?

Bilo je zelo dramatično, saj je **Linu** in **Achileju**

10. osemtisočak Vikija Grošlja

13. junija 1993 je **Vikiju Grošlju** skupaj z **Zvonkom Požgajem**, **Stipetom Božičem** in **Carlosom Carsolijem** uspelo brez dodatnega kisika prek grebena Abruzzi preplezati K2 (8611m). To je že deseti osemtisočak Vikija Grošlja.

Do konca njegovega projekta »8000+« mu tako ostajajo še štirje: Nanga Parbat, Hidden Peak, Anapurna in Daulagiri.

Po dosegljivih podatkih je poleg **Messnerja** in **Kukuczke** edini, ki mu je uspelo preplezati pet najvišjih med osemtisočaki. To so Everest, K2, Kangčendzenga, Lotse in Makalu.

Njegovi vzponi so potekali takole:

10. 10. 1975: Makalu, 8463 m - južna stena, prvenstvena smer;

4. 5. 1984: Manaslu, 8163 m - južna stena, ponovitev Messnerjeve smeri, alpski slog od višine 5700 metrov naprej;

28. 7. 1986: Broad Peak, 8047 m - klasična smer;

4. 8. 1986: Gašerbrum II, 8035 m - klasična smer, alpski slog;

5. 11. 1988: Čo Oju, 8201 m - severna stena, prvenstvena smer;

30. 4. 1989: Lotse, 8516 m - klasična smer;

10. 5. 1989: Everest, 8848 m - klasična smer;

20. 10. 1989: Šiša Pangma, 8046 m - južna stena, delno prvenstvena smer;

1. 5. 1991: Kangčendzenga, 8586 m - klasična smer;

13. 6. 1993: K2, 8611 m - klasična smer.

Razen na Makalu, Everest in Kangčendzengo je Grošelj na vse druge vrhove splezal brez uporabe dodatnega kisika.

Sponzorji in donatorji projekta Viki Grošelj 8000+ pri odpravi K2:

Generalni sponzor SMELT.

Sponzorji: Loterija Slovenije - Ljubljana, Kolinska - Ljubljana, Zavarovalnica Slovenica - Ljubljana, Porenta - Škofja Loka, Vaude - Nemčija, Melem, Nikšič - Zagreb

Donatorji: Ke-Fo - Ljubljana, Elektro Govekar - Ljubljana, Metaltrade - Ljubljana, Unihem - Tacen, Iskra zaščite - Ljubljana, ABC Tabor - Grosuplje, Rašica - Gameljne, Iskra Zmaj - Ljubljana, Dia studio Klemenc - Ljubljana, BIK butik - Ljubljana.

Cirillo Floreanini in Viki Grošelj v Skarduju julija 1993. leta

kakih 150 metrov pod vrhom zmanjkalo kisika. Vseeno pa sta 31. julija ob šestih popoldne le dosegla vrh. To je bil velik dan za vse nas.

Kako so vas po tem velikem uspehu sprejeli doma?

Prav po italijansko! Bilo je veliko slavje in veliko govorov. Nekaj časa smo bili zelo popularni, vendar je bila Italija takrat (komaj devet let je minilo od konca vojne) še zelo revna, tako da si finančno nismo kaj dosti opomogli. Spominjam se, da je tovarna Fiat vsakemu od nas podarila avto, malega topolina. Nisem pa imel niti toliko denarja, da bi si lahko kupil bencin in se vozil z njim.

Ste se kasneje še vračali v Himalajo?

Ne, to je bila moja prva in zadnja odprava v Himalajo. Kasneje sem plezal še drugod po svetu, v Južni Ameriki, bil sem tudi na Mc Kinleyu na Alaski. V Himalaji pa sem letos po 39 letih šele drugič. Vedno sem si želel, da bi še kdaj obiskal te kraje, sedaj pa se mi je želja izpolnila in zelo sem vesel tega.

Kaj je pravzaprav vaš osnovni poklic?

Pravzaprav sem vse življenje alpinist. Kot gorski vodnik sem vsa leta vodil številne plezalne tečaje. Bil sem vojaški inštruktor za alpinizem. Dolga leta sodelujem z gorsko reševalno službo in dobro poznam tudi nekatere slovenske reševalce. Kljub svojim letom še vedno zelo rad plezam in takoj po vrnitvi iz Karakoruma bom vodil štirinajstdnevni tečaj v Dolomitih.

Imate še kakšne stike s člani tiste legendarne odprave?

Da, vsako leto enkrat se dobimo pri kom doma. Lani so prišli k meni v Tolmezzo. Žal so štirje že mrtvi. Vsi trije Courmayerci in Gino Solda. Malo obujamo spomine, v glavnem pa se pogovarjamo o svojih zdravstvenih težavah. Vsi imamo

Grošelj je ujel Loretana

V Karakorumu, drugem najvišjem pogorju na svetu, so poletni meseci najprimernejši čas za plezanje. Letošnja sezona se je začela zelo zgodaj: v znanih baznih taborih so šotori stali že sredi maja. Največji promet je bil, kot je že običajno, pod Gašerbrumom in Broad Peakom. Več odprav si je zastavilo za cilj K-2. Prvi uspehi so bili že sredi junija. Tako je slovenska jubilejna odprava priplezala na drugo najvišjo goro sveta po normalni smeri. Dne 13. junija so stali Slovenca **Viki Grošelj** in **Zvonko Požgaj**, Hrvat **Stipe Božić** in Mehičan **Carlos Carsolio** na 8611 metrov visokem vrhu. Grošelj je s tem »nabral«
svoj 10. osemtisočak in se je zdaj s temi uspehi pridružil Švicarju **Erhardu Loretanu**. Za Carsolia je K-2 njegov šesti vrh nad 8000 metri. Ta mož je zdaj - enako kot Stipe Božić - priplezal na vse tri najvišje vrhove Zemlje.

(Neue Zürcher Zeitung)

težave s križem. Tudi Bonatti se je postaral in skoraj ves čas nosi poseben steznik zaradi težav s hrbtenico.

Živite zelo blizu meje s Slovenijo in Julijce najbrž dobro poznate.

Da, zelo dobro in velikokrat še vedno zaidem tja. G. Floreanini, hvala za pogovor. Upam, da se

bova kdaj srečala v naših gorah in spila kozarec vina na vaše zdravje. Tule, v Pakistanu, je točenje alkohola prepovedano in tega ne moreva storiti.

To bi bilo lepo, zelo lepo. Vesel sem, da sva se spoznala in čestitke vsem članom slovenske odprave za uspešen vzpon.

AKADEMIK IN ZDRAVNIK, KI JE TVORNO SODELOVAL V GRS

UMRL JE JANEZ MILČINSKI

BINE VENGUST

Slovenski javnosti, celo tudi planinski, je komaj znano, da smo gorski reševalci imeli v svojih vrstah **Janeza Milčinskega**, akademika, doktorja prava in doktorja medicine, slovenskega razumnika in humanista, ki je konec letošnjega julija v 80. letu starosti sklenil svojo mnogostransko, razgibano in bogato življenjsko pot. Celih štirideset let in še kakšno leto zraven je delal na Inštitutu za sodno medicino. Živel je z nesrečami, ki so se dogajale ljudem v službi, doma in tudi v pristočasnih dejavnostih.

V petdesetih letih so bile pogoste nesreče z električno. Smrtnost je bila velika. Pri proučevanju nesreč te vrste je spoznal, kako pomembno je, da so delavci, ki imajo pogosteje opraviti z električnimi napravami, dobro poučeni o nevarnostih, ki jih prinaša dotik z električno in kako ukrepati in nuditi prvo pomoč ponesrečencu. Gre za prvo pomoč in oživiljanje. Pri elektrogozdarstvu so imeli razumevanje za vzgojo njihovih delavcev o prvi pomoči. Daljnjega leta 1953 je Janez Milčinski v tečajih že uvedel umetno dihanje na usta in nekaj let pozneje tudi zunanjo masažo srca. Vsi električarji z direktorji vred so morali opravljati tečajni izpit.

OBVEZNI TEČAJI IN IZPITI

Gorska reševalna služba je leta 1952 po katastrofalni gorski nesreči v Špiku doživela korenite organizacijske in kadrovske spremembe. Sedež GRS je PZS prestavila v Ljubljano in na čelo GRS je najprej stopil priljubljen in večč gornik - zdravnik **dr. Bogdan Breclj**. Že naslednjega leta je vodstvo GRS prevzel znameniti plezalec triglavske stene **dr. Miha Potočnik**. Oba načelnika sta pospešeno v postajah GRS pri reševalcih uveljavljala več znanja o nujenju prve pomoči ponesrečencem in o reševalni tehniki. Potrebni so bili novi ljudje, posebno iz zdravniških vrst.

Tako je Janez Milčinski s svojim znanjem in Inštitutom za sodno medicino s svojimi anatomskimi raziskavami začel sodelovati pri prouče-

vanju gorskih nesreč in njihovih vzrokov, po drugi strani pa je sodeloval pri proučevanju nujenja prve pomoči za ponesrečence, ki so jih našli v posebno težavnih razmerah v gorah poleti in pozimi.

Seveda je bila potrebna ljubezen do gora. To pa je Janez Milčinski imel od mladih nog. Za to je imel največ zaslug **Pavel Kunaver**, pa skavtstvo pri dvanajstih letih, taborenje in izleti. Tudi smučal je veliko v Kamniških in Julijskih Alpah. »V dobri družbi sem lahko prišel tudi na vrh Grossglocknerja; lepo doživetje je srečanje z ledeniki, končno pa tudi višina 3800 metrov nekaj pomeni,« je zapisal v svoji zadnji knjigi »Leta za pet drugih«.

V Gorski reševalni službi je s pomočjo drugih zdravnikov uvedel obvezne tečaje o prvi pomoči in izpiti, ki so bili seveda dosti strožji kot pri električarjih. Janez Milčinski je večkrat z zadovoljstvom in ponosom poudaril, da znajo gorski reševalci bolje oskrbeti ponesrečenca s prvo pomočjo kakor večina zdravnikov. S fanti je šel tudi na nekatere reševalne akcije, v Mrzlo goro, Skuto in drugam; sodeloval je na tečajih GRS, posebno pri takih, kjer so raziskovali,